

Prelucrarea numerică a semnalelor - Introducere

Cuprins

- **Ce este un semnal?**
- **Ce înseamnă PNS?**
- **Exemple de semnale și sisteme**
- **Istoric**
- **De ce prelucrăm semnalele în domeniul digital?**
- **Structura cursului**
- **Bibliografie**
- **Notare**
- **Alte probleme administrative**

Ce este un semnal?

- Un semnal reprezintă o mărime fizică variabilă în timp sau spațiu, care descrie un fenomen.
- Semnalele sunt modelate matematic ca funcții (continue sau discrete) ce variază în timp sau spațiu.
- Un **semnal** este o funcție care transmite informații despre comportamentul sau atributele unui fenomen.
- Semnalele pot varia în timp sau spațiu și pot avea diverse forme, în funcție de context (de exemplu, semnale audio, imagini, unde electomagnetice).

Ce înseamnă PNS?

PRELUCRAREA

NUMERICĂ A

SEMNALELOR

Ce înseamnă PNS?

PRELUCRARE

manipulare, extragere informații, modificare a conținutului
model abstract

SEMNAL

- model (matematic) al unui proces (ex. fenomen fizic), care conține informație
- orice mărime care variază (în timp, spațiu etc.) poate transmite informație.

NUMERIC

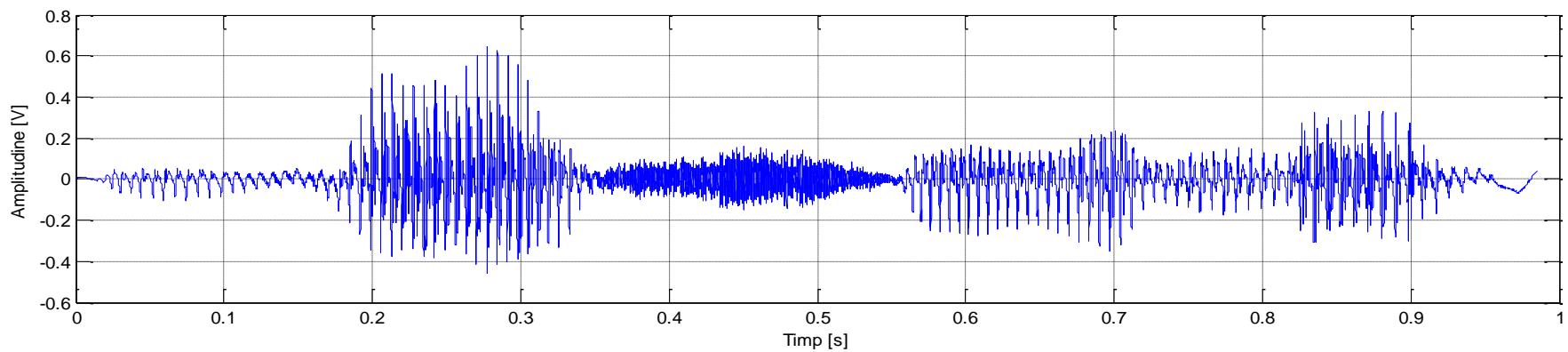
semnalele și prelucrarea acestora sunt în domeniul digital

Ce înseamnă PNS?

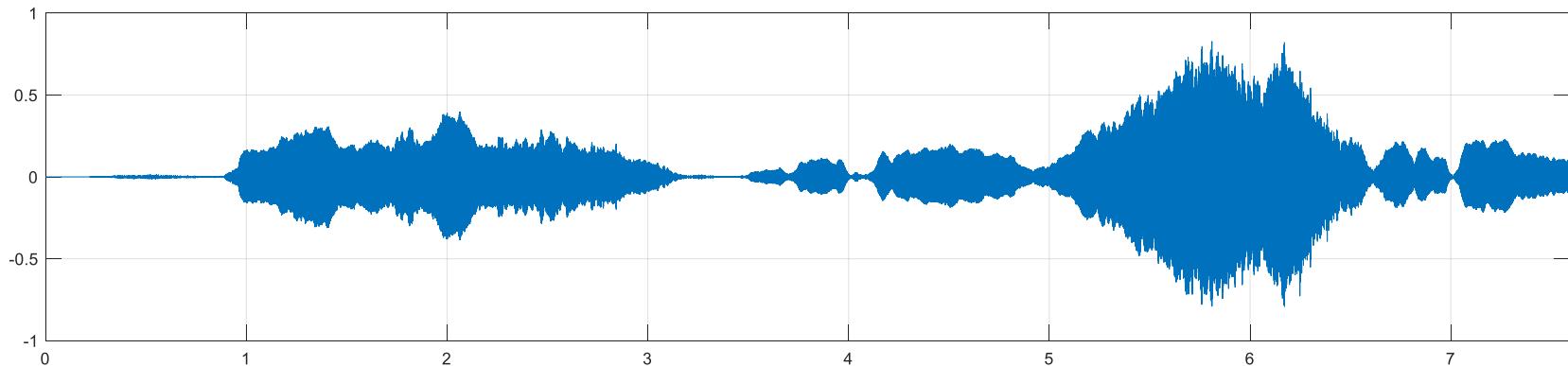
Prelucrarea semnalelor se referă la analiza, modificarea și sintetizarea semnalelor, folosind tehnici matematice diverse pentru a îmbunătăți sau extrage informații din ele. Printre operațiile comune din prelucrarea semnalelor se numără:

- **Filtrarea:** Eliminarea zgomotului sau a componentelor nedorite dintr-un semnal.
- **Compresia:** Reducerea cantității de date necesare pentru a reprezenta un semnal.
- **Transformarea:** Schimbarea reprezentării unui semnal (de exemplu, Transformata Fourier pentru a trece din domeniul timpului în domeniul frecvenței).
- **Detectia și estimarea:** Identificarea și măsurarea unor caracteristici sau parametri din semnal.

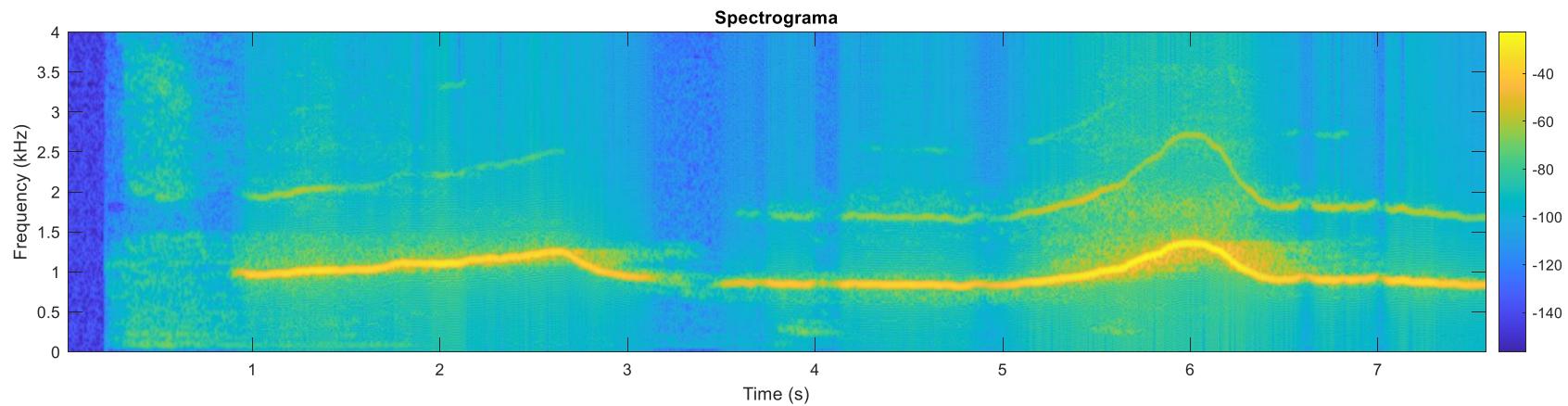
Semnalul vocal

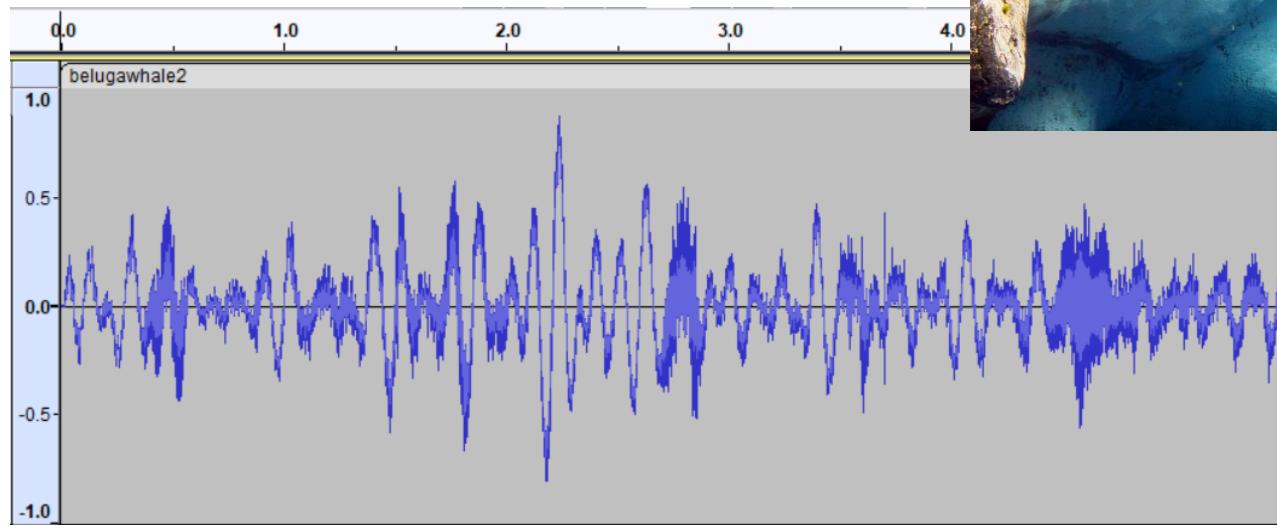
Semnalul vocal

Spectrograma

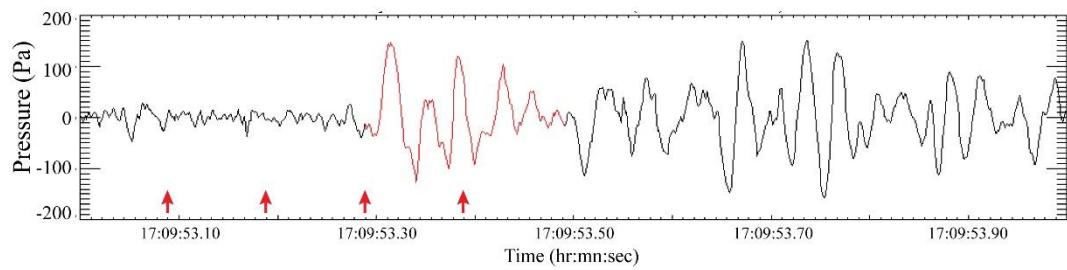
Alte semnale naturale

Small group of belugas recorded in St. Lawrence, Canada. Sound courtesy of Peter M. Scheifele, Department of Communication Sciences and Disorders and Medical Education, University of Cincinnati Medical Center. Released under CC BY-NC License.

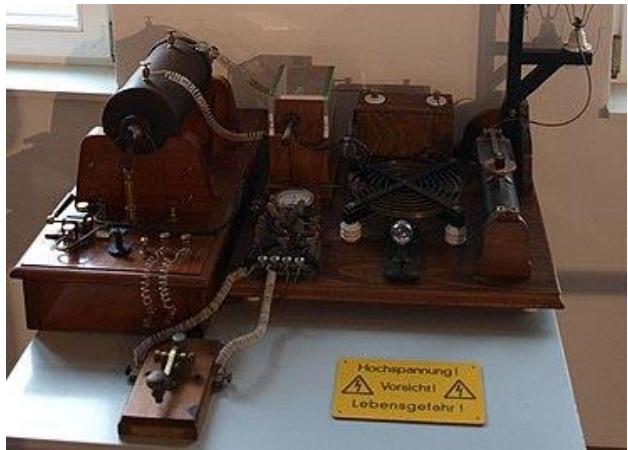
<https://dosits.org/galleries/audio-gallery/marine-mammals/toothed-whales/beluga-whale-white-whale/>

Sunetul produs de vulcani subacvatici

<https://blogs.agu.org/geospace/2015/04/17/volcanic-soundscapes-reveal-differences-in-undersea-eruptions-video/>

Semnale radio – telegraf fără fir

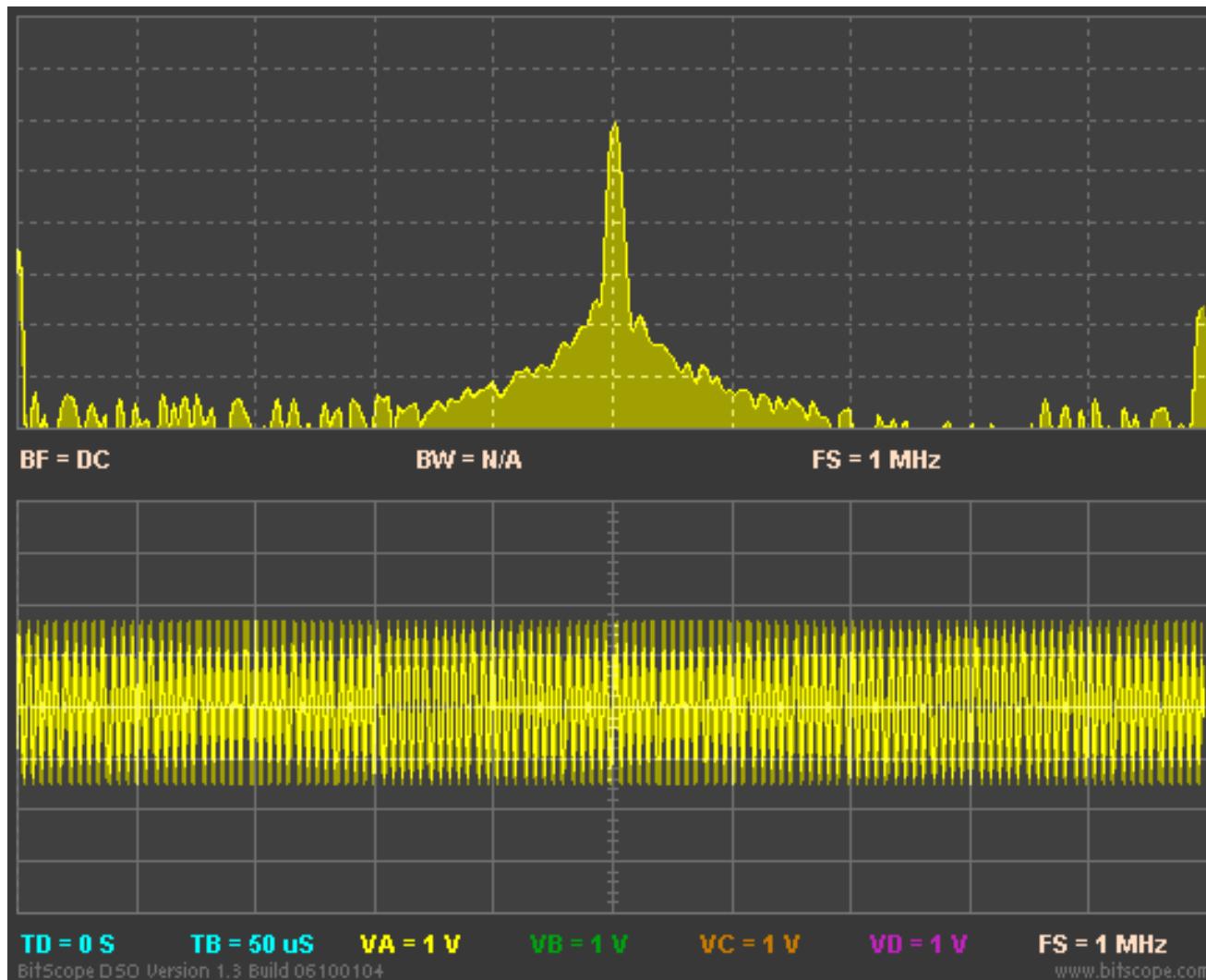

Spark-gap transmitter

Transmitător cu unda continuă

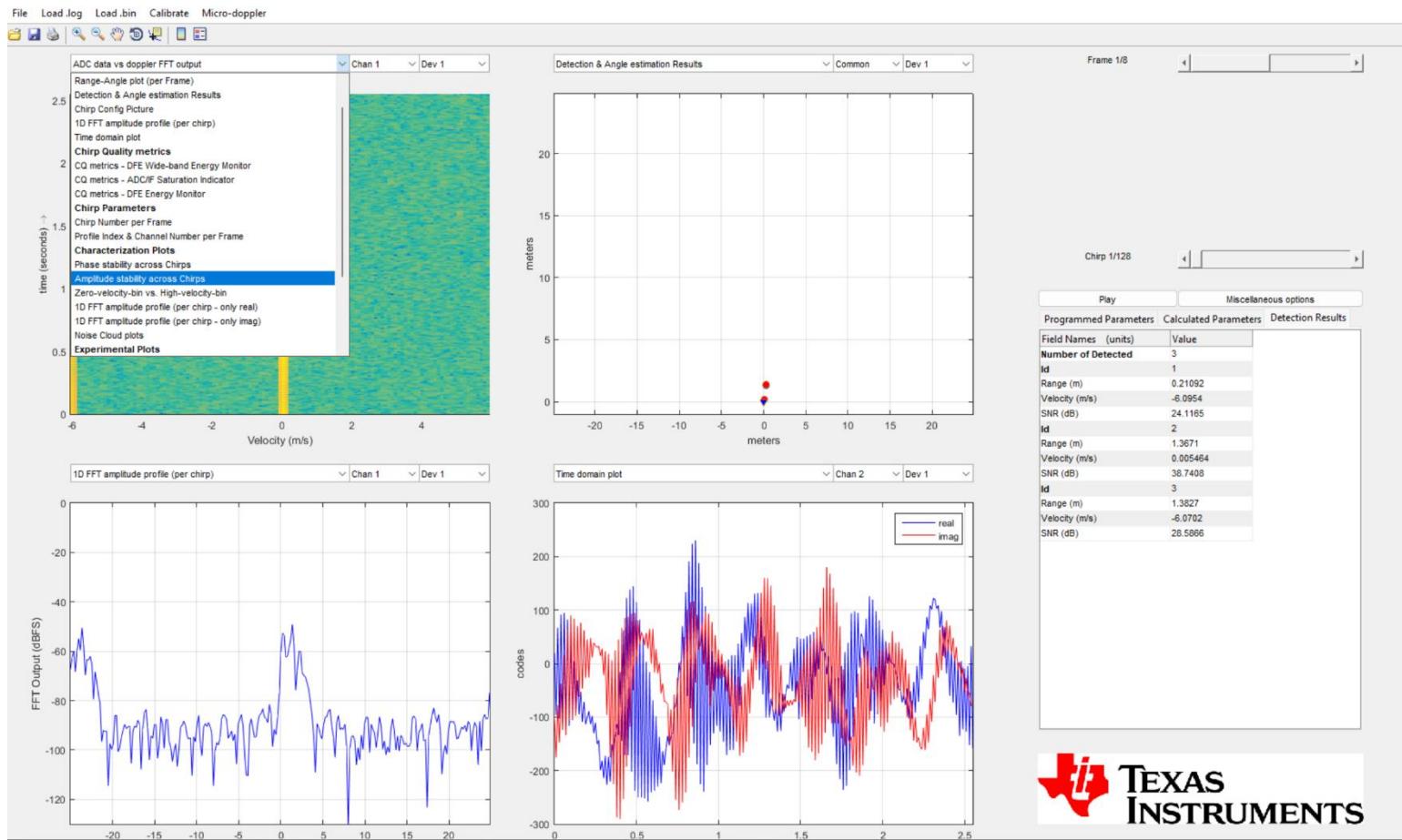
https://en.wikipedia.org/wiki/Wireless_telegraphy

Semnale radio

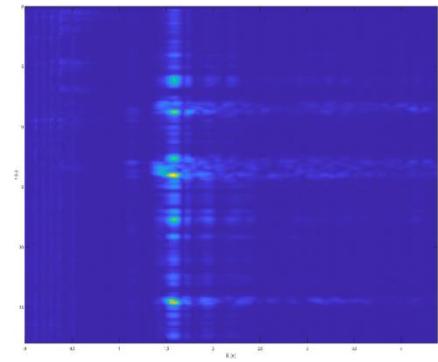
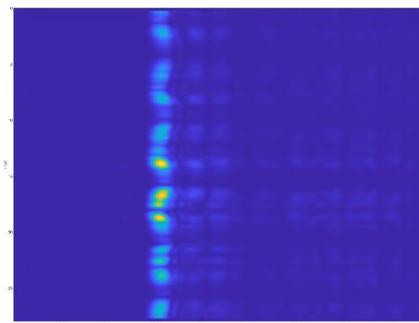
<https://www.bitscope.com/software/dso/replay/?p=fm>

Semnale radar

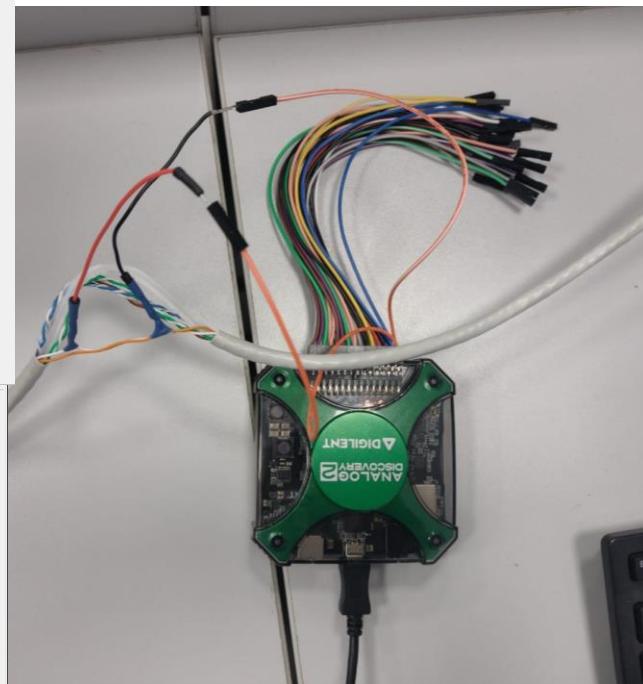
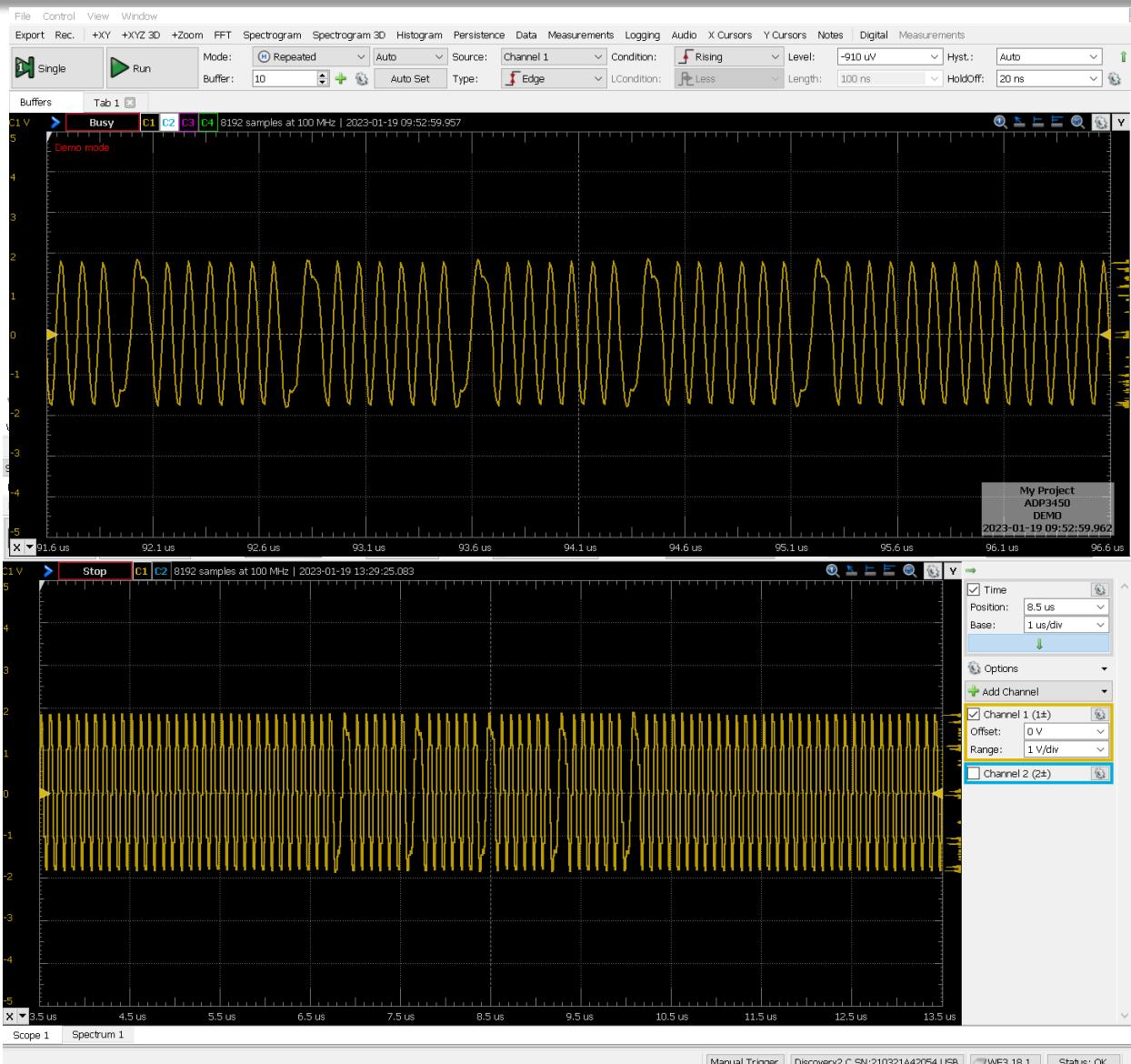

GUI AWR2243 Boost

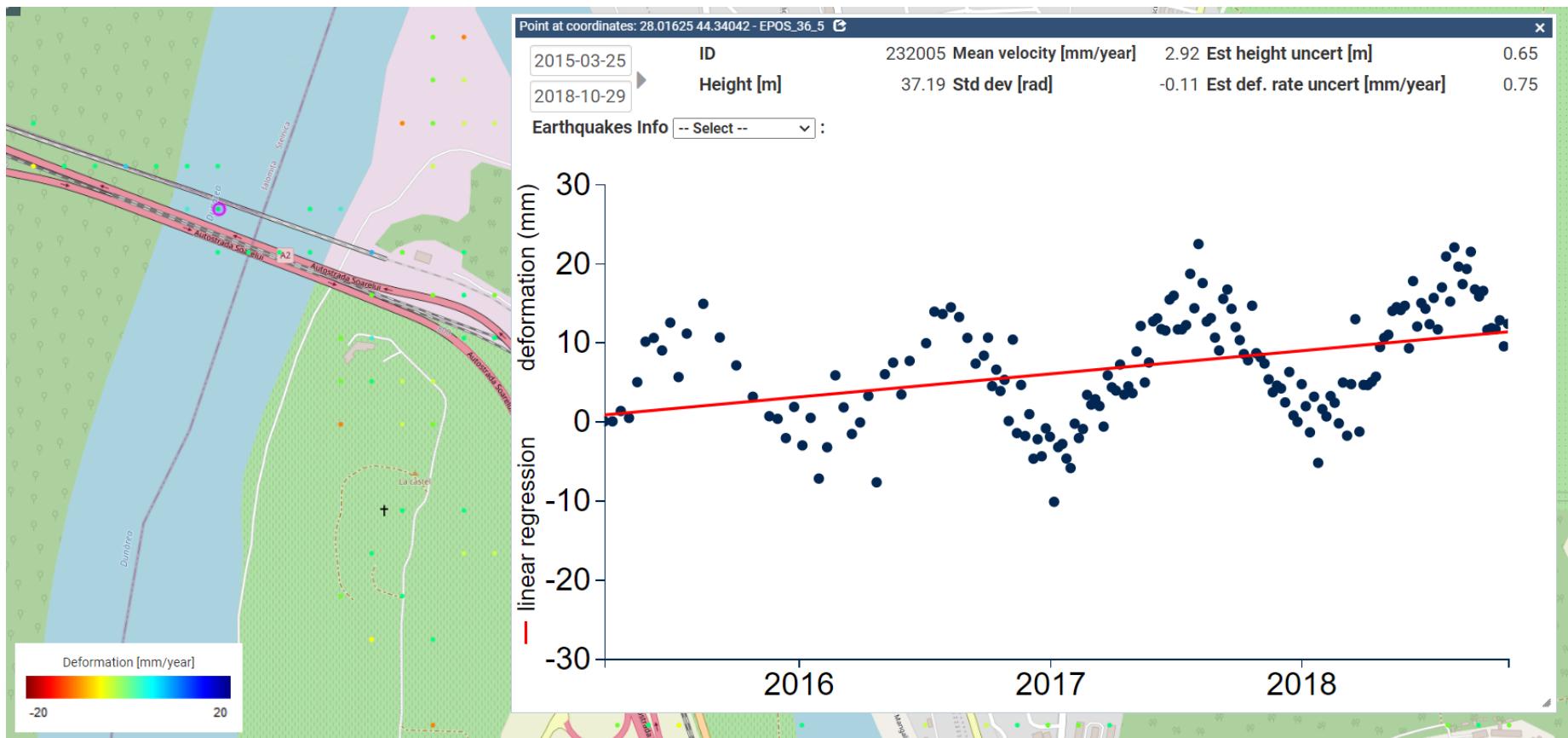
Semnale radar

Semnalul transmis pe cablu UTP in LAN

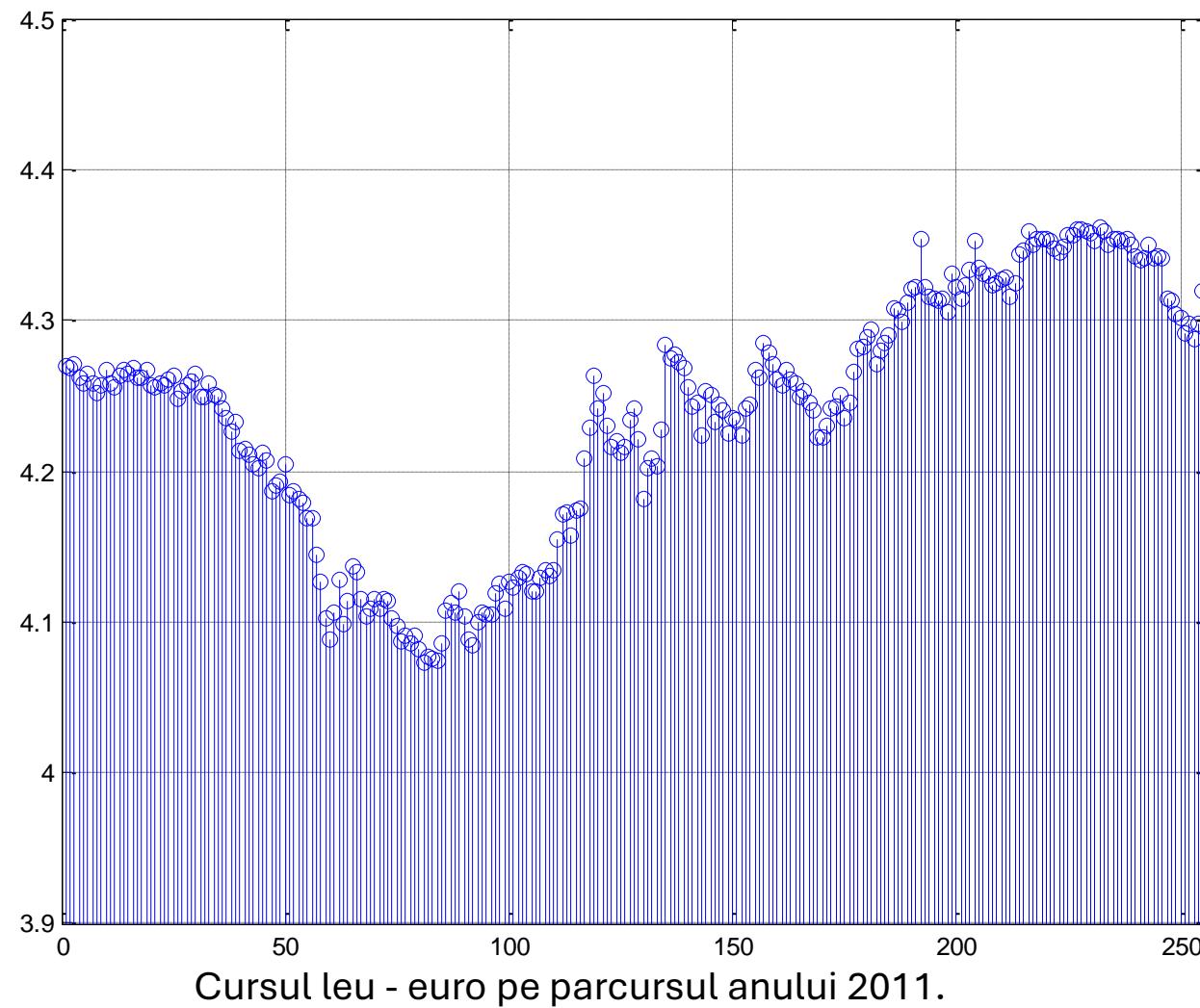

Semnal – profil de deformare

<https://pstool.terrasigna.com/>

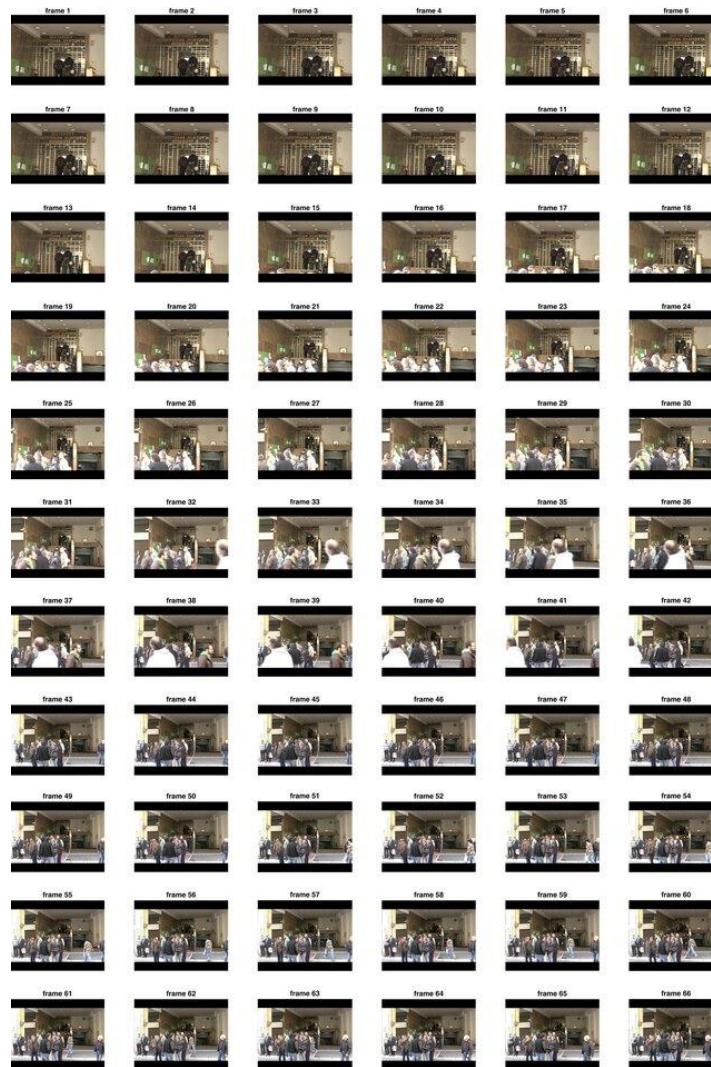
Semnal – variația cursului leu-euro

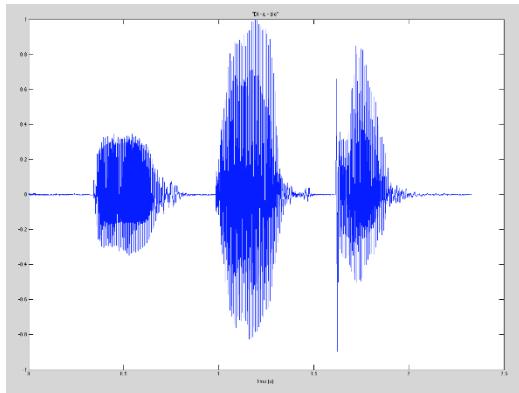
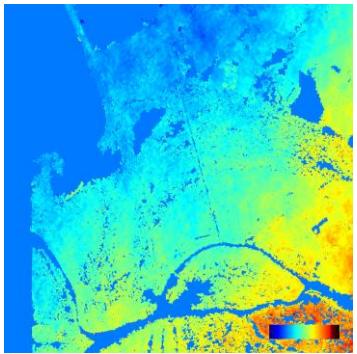
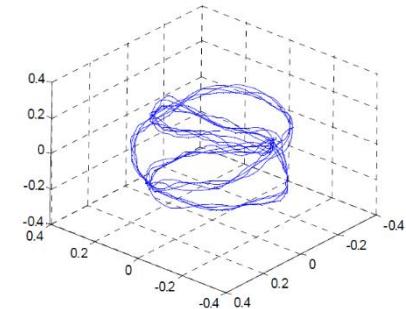
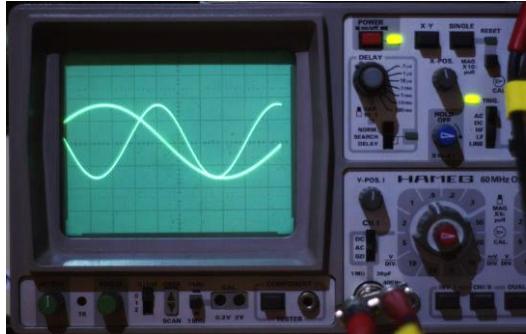
Semnale 2D – imagini

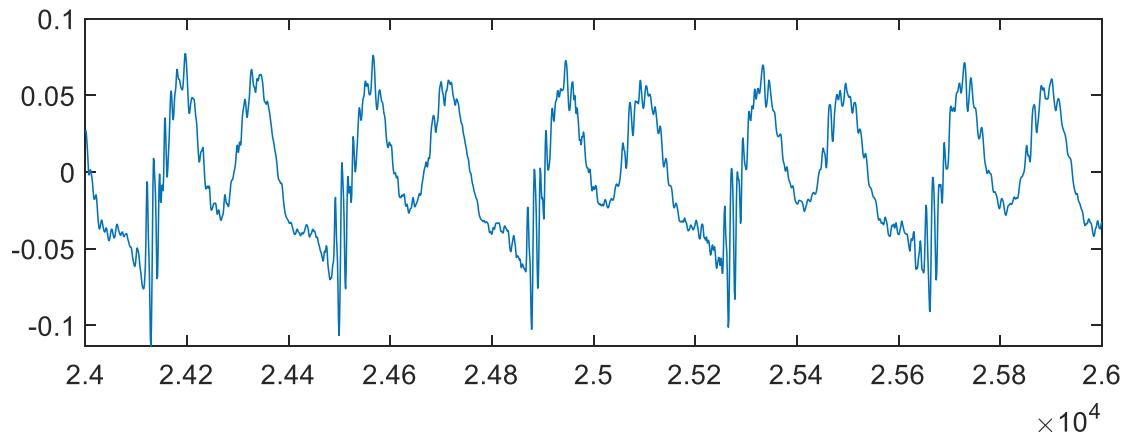
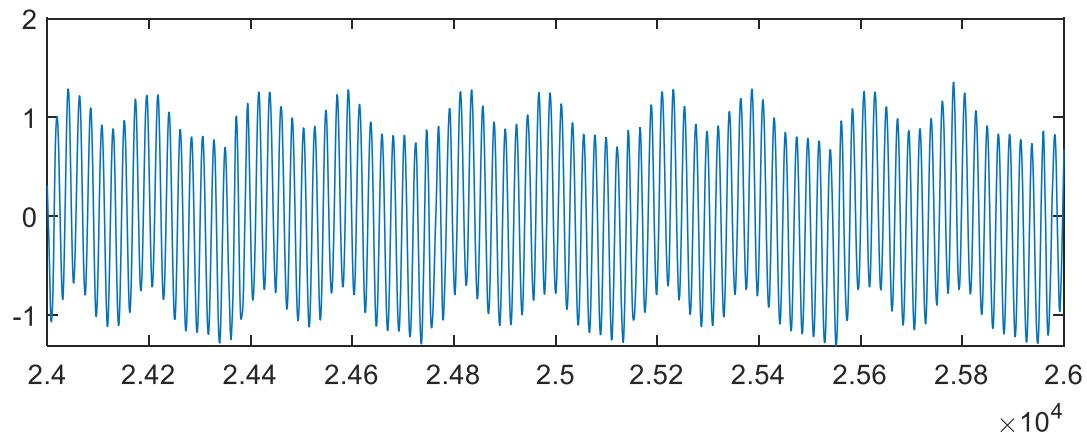
Semnal – video

Ce este un semnal?

Aplicații – eliminare de zgomot

Aplicații

- **Comunicații – ex. nivelul fizic în LAN**
- **Prelucrare semnal audio**
- **Prelucrare voce**
- **Compresie voce**
- **Compresie imagini**
- **Teledetectie (radar, sonar)**
- **Medicina – CT, RMN, ecografie, EKG ...**
- **Industria auto**
- **Seismologie**
-

Cum reprezentăm un semnal?

- O funcție de una sau mai multe variabile, care descrie un fenomen fizic.
- O funcție de una sau mai multe variabile, care poate conține informație.
- La acest curs, vom considera, în general, funcțiile de o singură variabilă, de obicei timp.
- Dacă variabila este continuă, vorbim despre semnale analogice, iar dacă este discretă vorbim despre semnale discrete.
- Semnalele sunt prelucrate cu ajutorul sistemelor, analogice sau discrete.

De ce model matematic?

MASINA ->

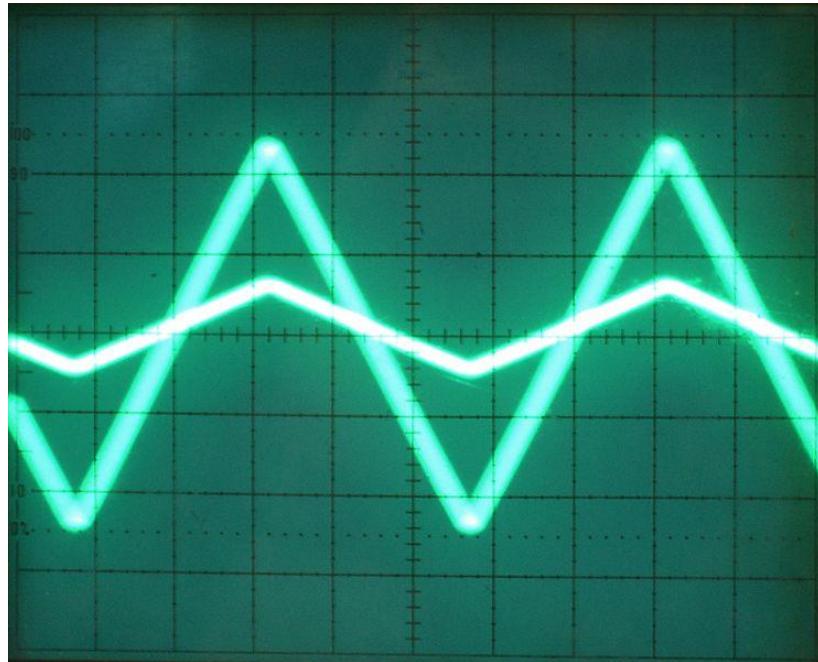
MASINA ->
A hand-drawn sketch of a car's front view, showing a simple outline of the hood, windshield, and front grille. Two small circles represent the headlights.

Semnale analogice

Semnale analogice - semnale care variază *continuu* în timp

Reprezentare – funcții continue

$$f(x) = y$$

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$$

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{C}$$

Sursa:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Oscilloscope_Triangle_Wave.jpg

Semnale analogice

Semnale (suport, domeniu de definiție):

- Finite
- Infinite
- Periodice

Semnale:

- Deterministe
- Aleatoare

$$f(x) = y$$

$$f(x) = y$$

$$f(x) = \sin x = y$$

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$$

$$f: [0; 1] \rightarrow \mathbb{R}$$

$$f: \mathbb{R} \rightarrow [-1; 1] \subset \mathbb{R}$$

$$f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{C}$$

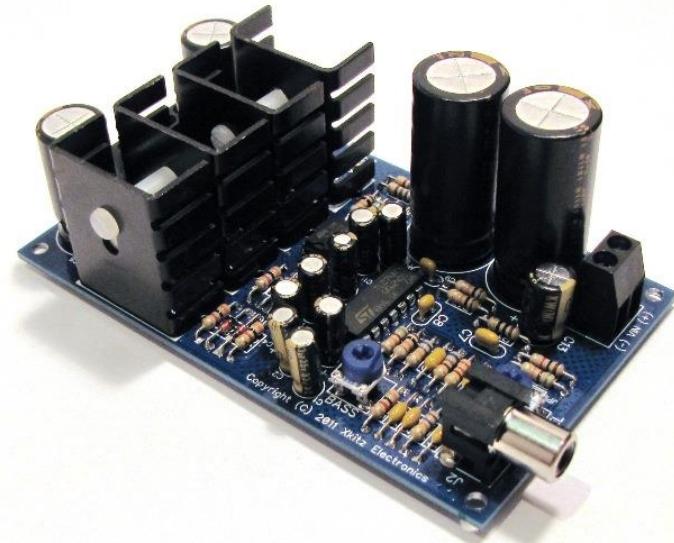
$$s(t): \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{C}$$

$$s(t): \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{C}$$

$$s(x, y): \mathbb{R} \times \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{C}$$

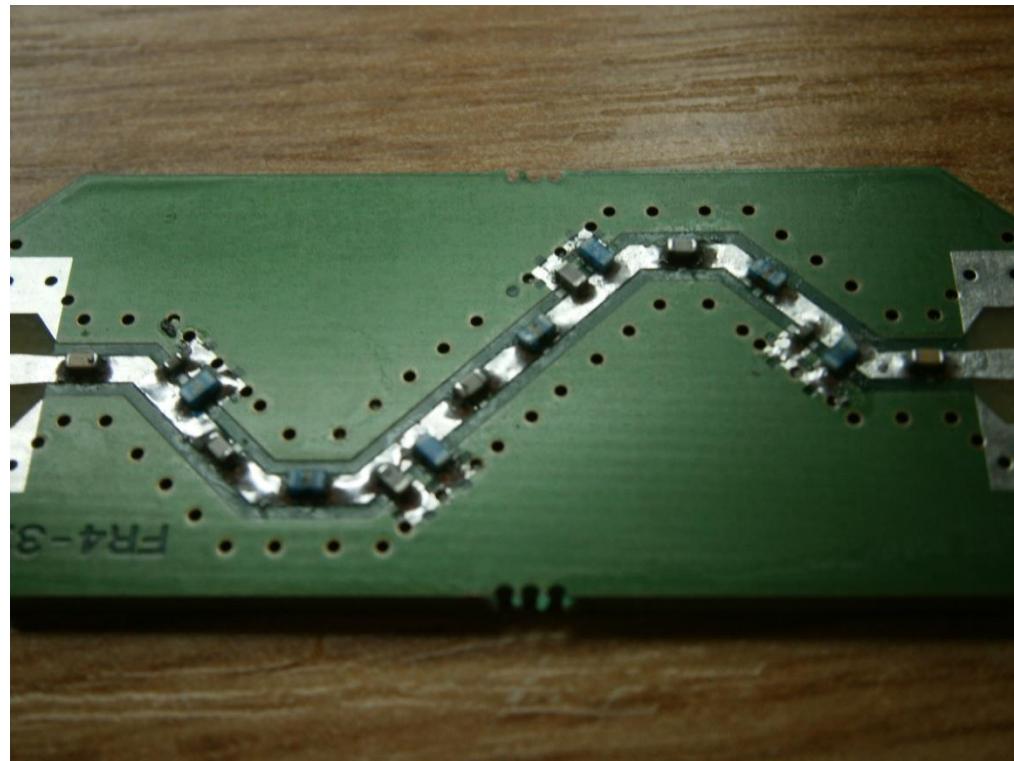
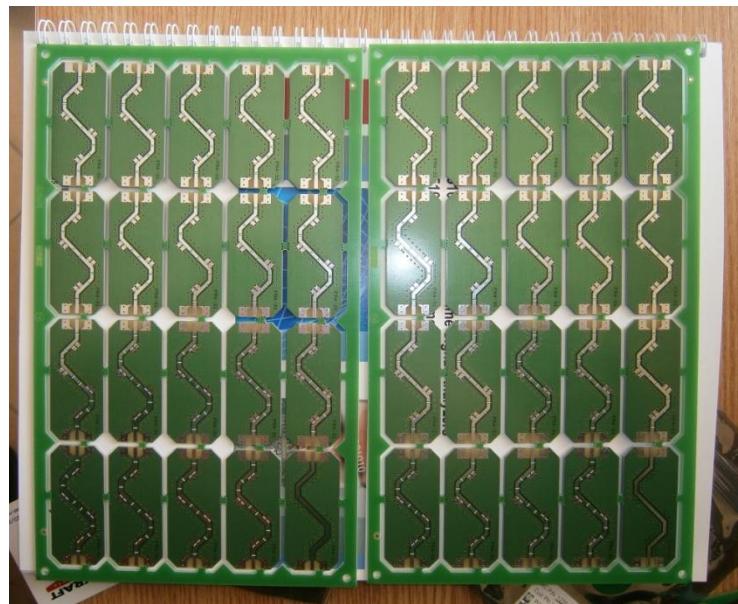
Sisteme analogice

Sisteme analogice – sisteme care prelucrează semnale analogice

Sursa:
<http://www.xkitz.com/>

Sisteme analogice

Sisteme analogice

Semnale discrete

-timp discret

-valori discrete sau continue

$$s[n] = y$$

$$s[n] = \left(\frac{1}{2}\right)^n$$

• **n** este adimensional

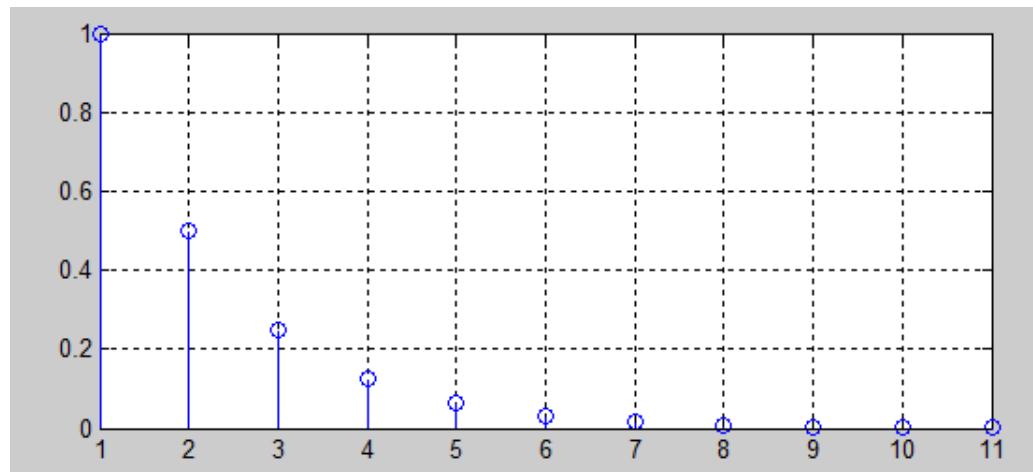
$$s[n]: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{R}$$

$$s[n]: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{R}$$

$$s[n]: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{C}$$

$$s[n]: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{Z}$$

$$s[n, m]: \mathbb{Z} \rightarrow \mathbb{C}$$

Semnale discrete

Reprezentare ca serie

$$x = \{\dots, 1, 2, 3, 0.5, 9, \dots\}$$

Semnale (suport, domeniu de definiție):

- Finite
- Infinite
- Periodice
- Deterministe
- Aleatoare
- Haotice

Semnale digitale

Semnale discrete

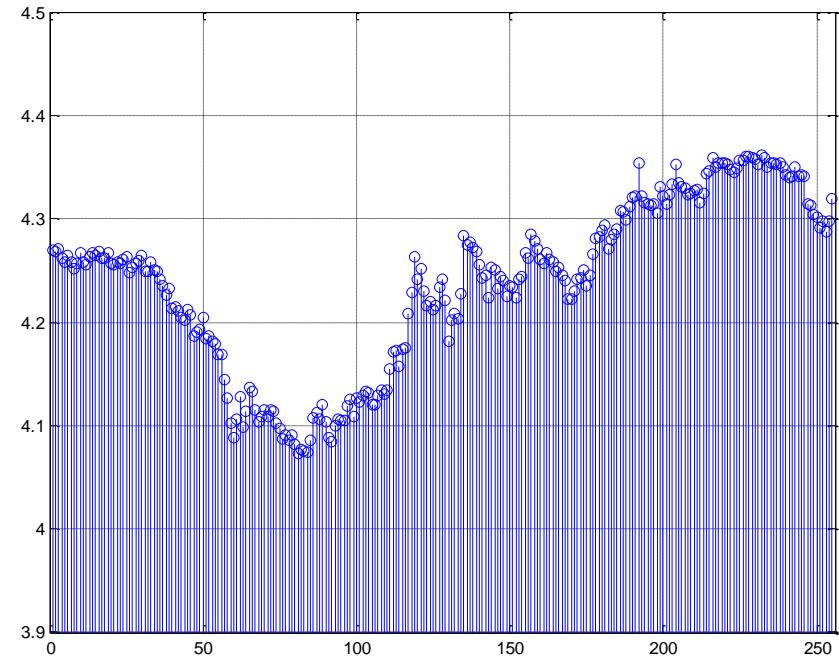
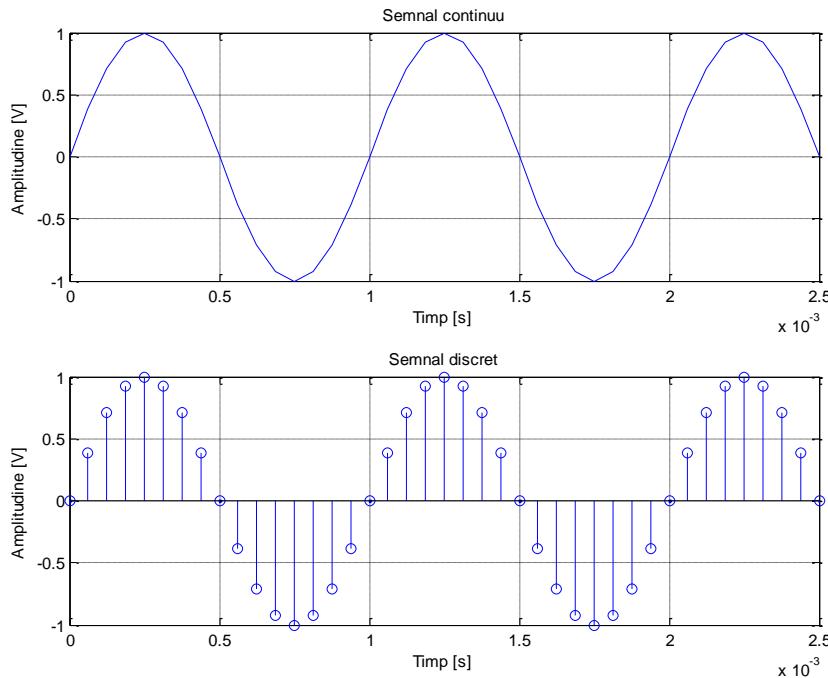
- argumentul funcției discretizat (ex. timp discret)
- valorile semnalului nu sunt discrete (ex., valori reale)

Semnale digitale/numerice

- argumentul funcției discretizat (ex. timp discret)
- valorile semnalului sunt discrete (ex., valori float, int)

Cum obținem semnale numerice?

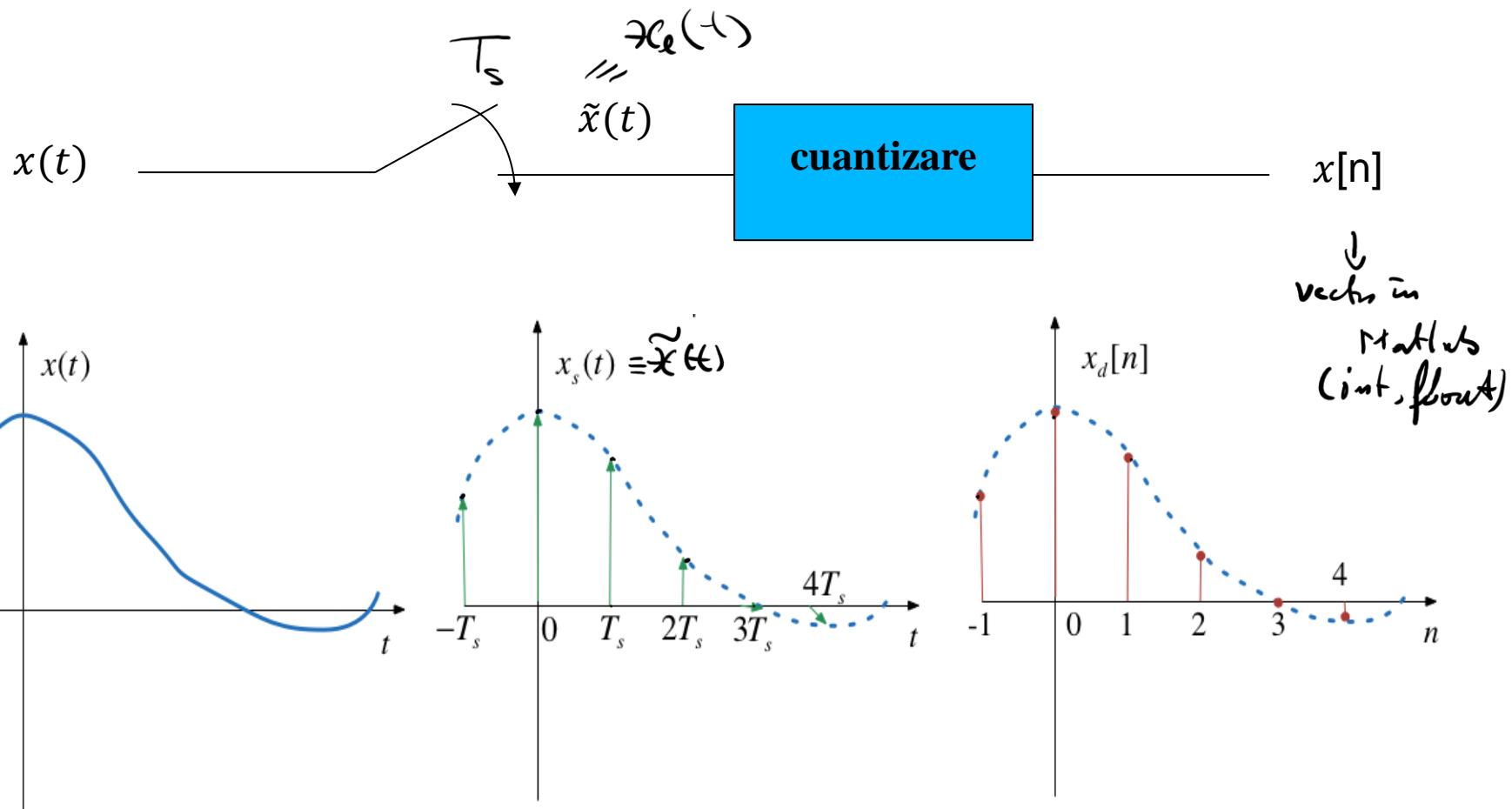
- Semnale care sunt în mod natural semnale numerice
- Eșantionare (convertor analog-numeric)

Eșantionarea

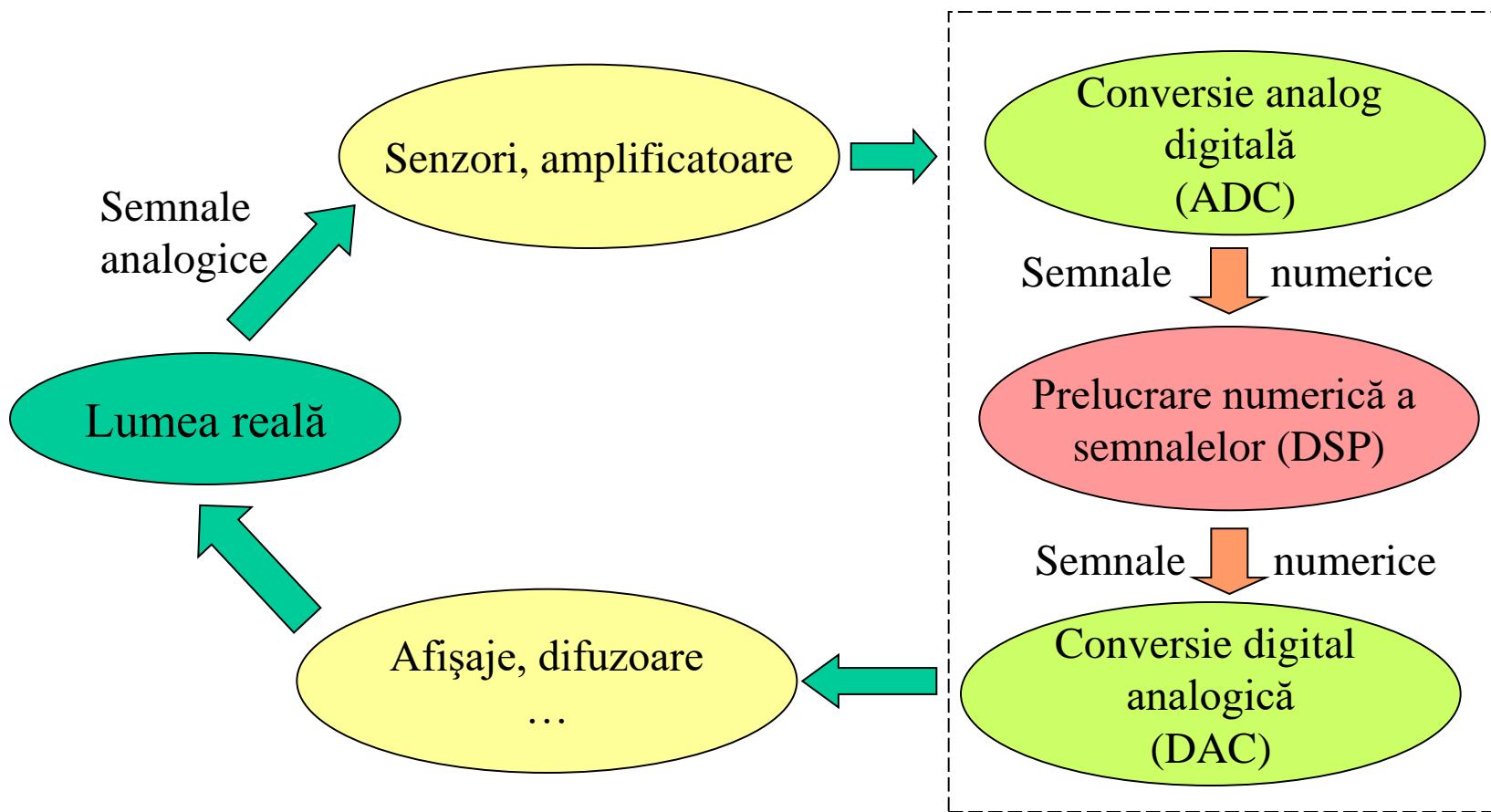
O funcție continuă poate fi reconstruită din eșantioane ale sale alese la intervale echidistante, dacă și numai dacă perioada de eșantionare este de cel puțin două ori mai mică decât perioada (minimă a) semnalului.

Modelul matematic al eşantionării

Exemplu

Sisteme digitale

Sisteme digitale

Analogic vs. digital

Studiu de caz – transmisia analogică vs. transmisia digitală

shutterstock.com · 442915867

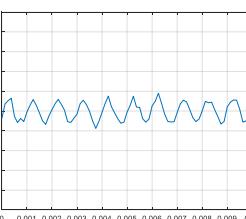
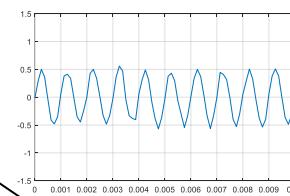
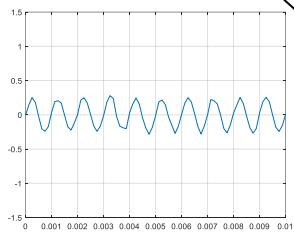
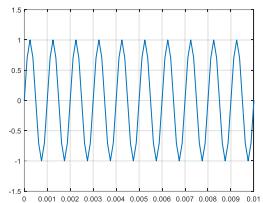
Analogic vs. digital

The cables were laid over the summers of 1955 and 1956, with the majority of the work done by Her Majesty's Telegraph Ship ([cable ship](#)) *Monarch*. At the land-end in Gallanach Bay near [Oban](#), Scotland, the cable was connected to coaxial (and then 24-circuit carrier lines) carrying the transatlantic circuits via [Glasgow](#) and [Inverness](#) to the International Exchange at [Faraday Building](#) in [London](#). At the [cable landing point](#) in Newfoundland the cable joined at [Clarenville](#), then crossed the 300-mile (480 km) [Cabot Strait](#) by another submarine cable to [Sydney Mines](#), [Nova Scotia](#). From there the communications traffic was routed to the US border by a [microwave radio relay](#) link, and in [Brunswick, Maine](#) the route joined the main US network and branched to [Montreal](#) to connect with the Canadian network.

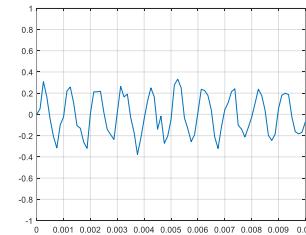

Analogic vs. digital

Studiu de caz – transmisia analogică vs. transmisia digitală

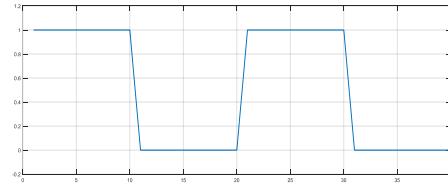
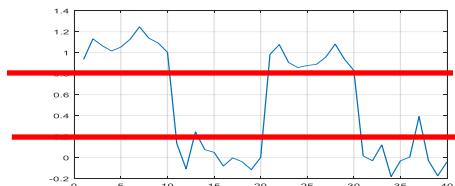
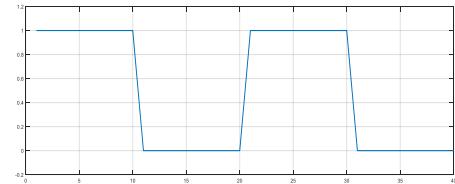
Amplificator

George Frideric Handel – 1685 - 1789

Analogic vs. digital

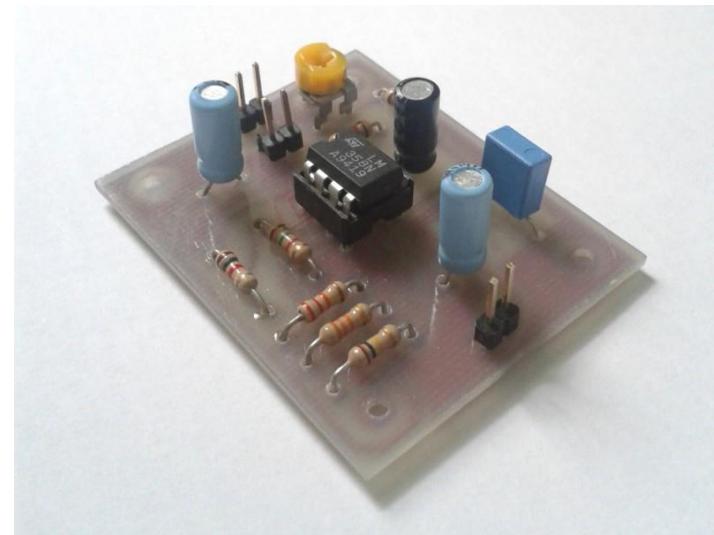
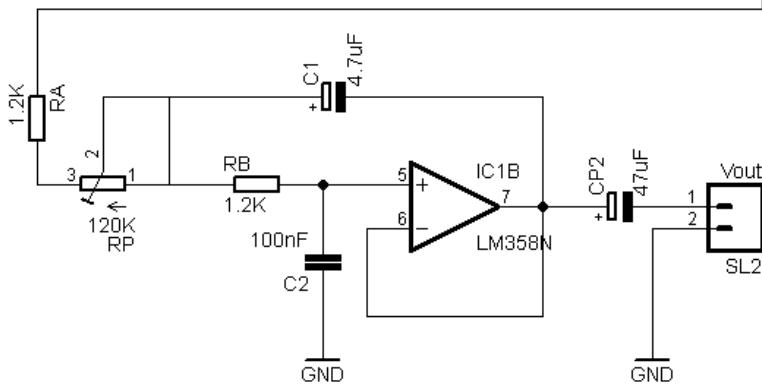
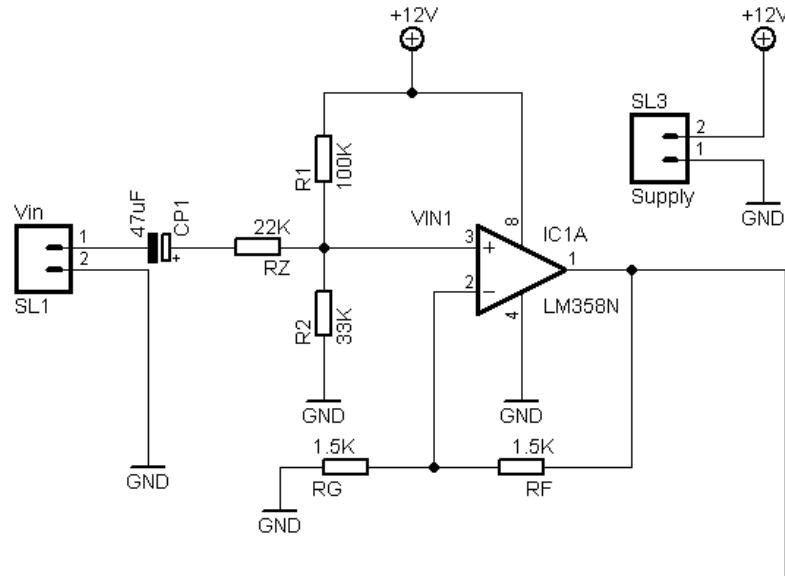
Studiu de caz – transmisia analogică vs. transmisia digitală

Repetor

Analogic vs. digital

Studiu de caz – filtru trece jos analogic

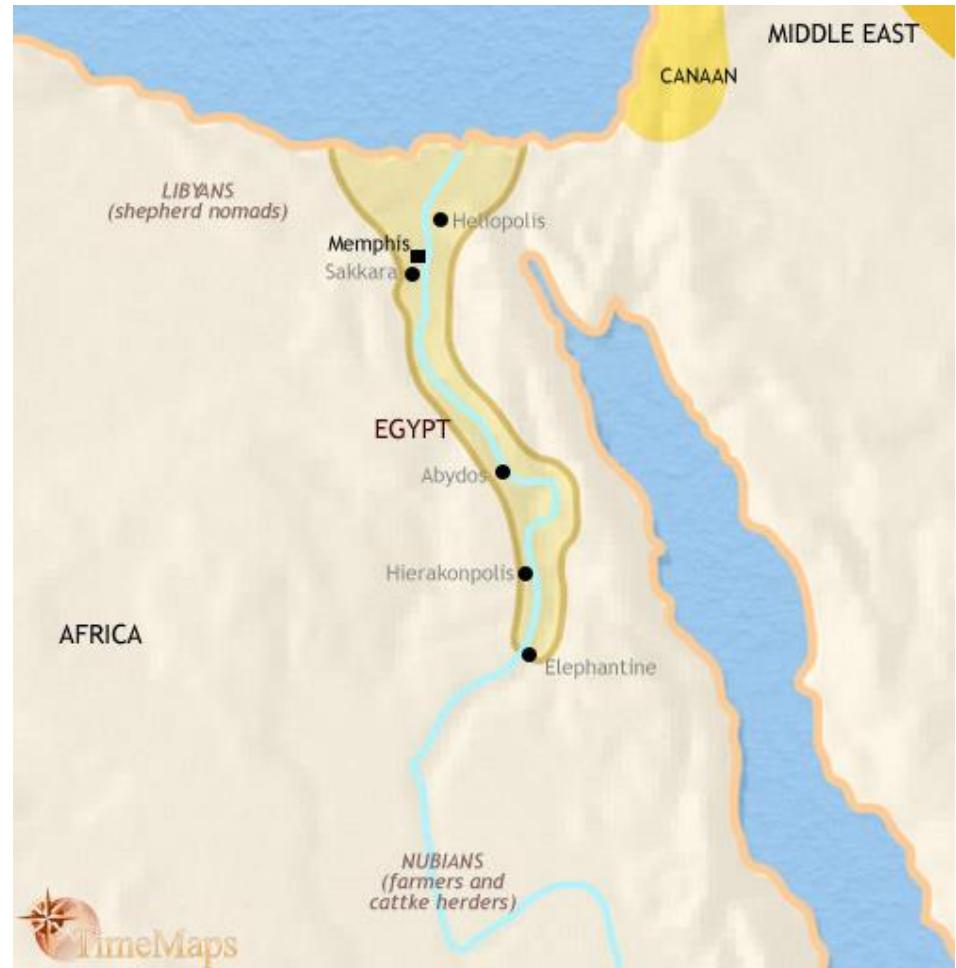
Analogic vs. digital

Studiu de caz – filtru trece jos digital

Istoric

Egipt
2500 î.Hr.

Sursa imaginii:
<http://www.timemaps.com/history/ancient-egypt-2500bc>

Istoric

Egipt

2500 î.Hr.

- Înregistrări ale revărsărilor Nilului.

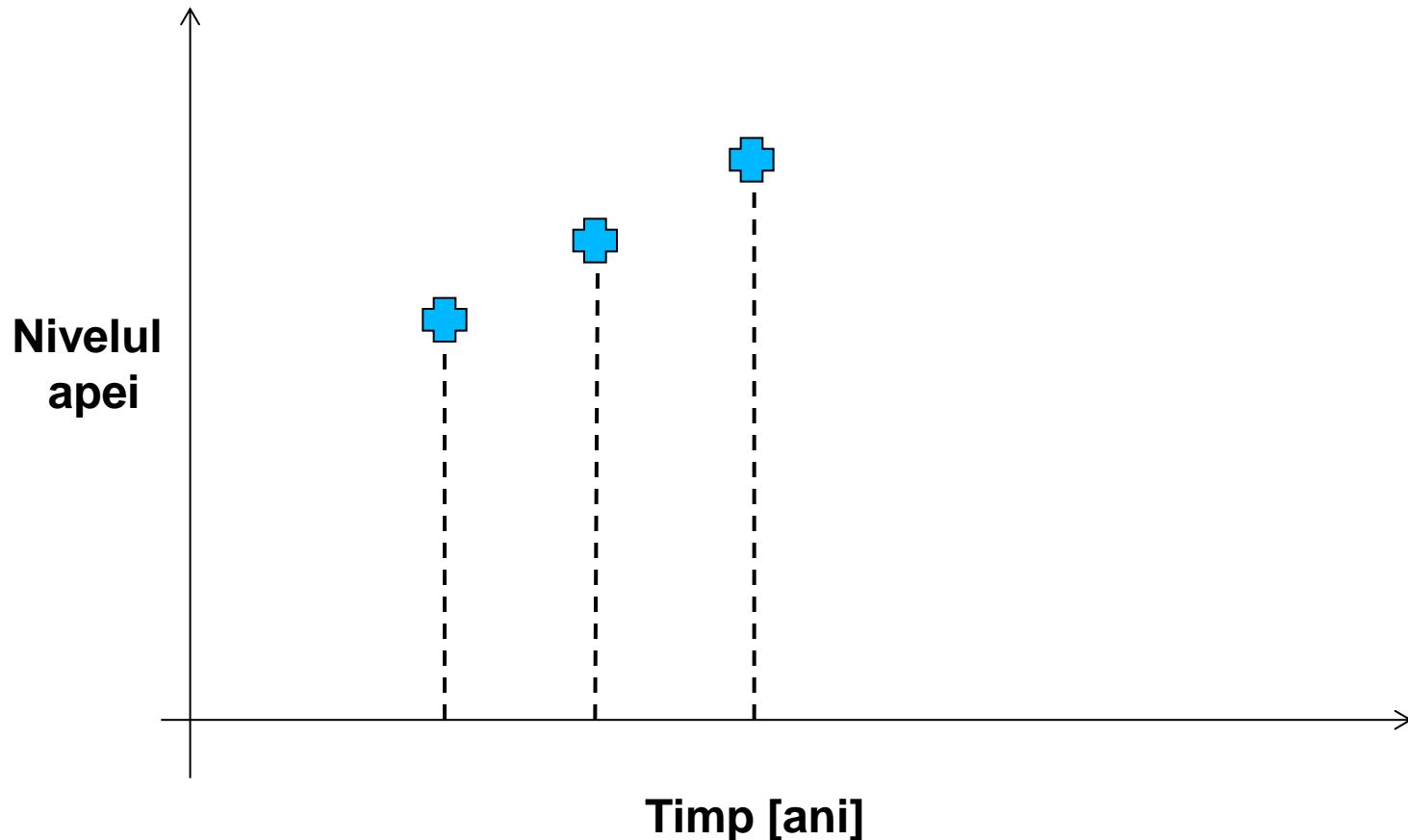
Exemplu (fictiv):

2500	3 m
2499	4 m
2498	5 m

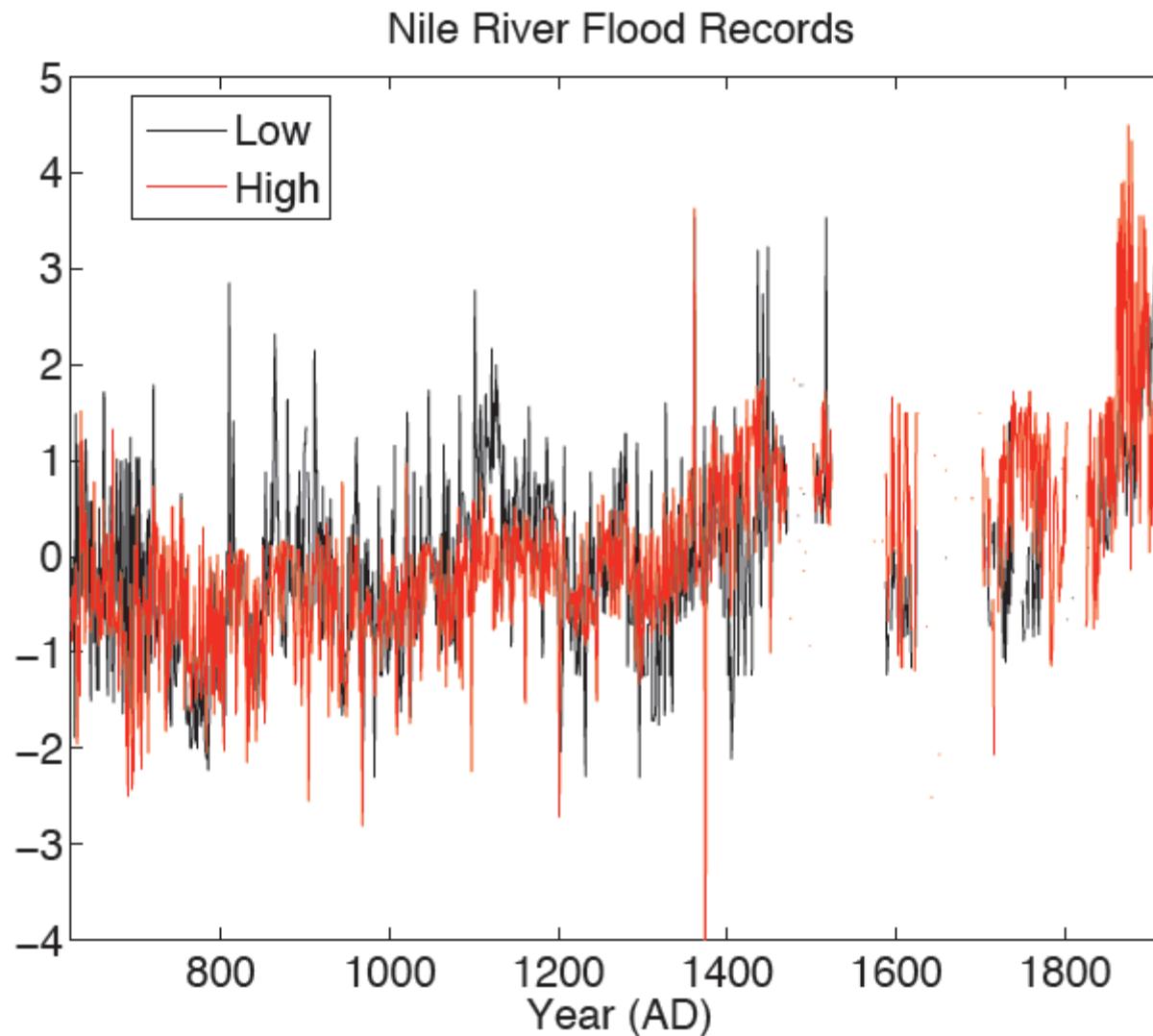

Sursa imaginii:
<http://www.chacocanyon.com/pointlookout/070815.shtml>

Istoric

Istoric

Sursa:
..\Ghil_NileTalk.pdf

Istoric

- Domeniul **prelucrarea semnalelor** a apărut în 1948.
- Aparatul matematic dezvoltat de Newton, Fourier, LaPlace, Gauss și este în continuă dezvoltare.
(~ 1666 -)
- Primul război mondial și al doilea război mondial au condus la accelerarea dezvoltării sistemelor de comunicații, sistemelor de control automat și la apariția radarului și sonarului.

Istoric

1947 – este inventat tranzistorul – John Bardeen, Walter Brattain, William Shockley

1948 – Claude Shannon – *A mathematical theory of communications*

1950 – era acustică

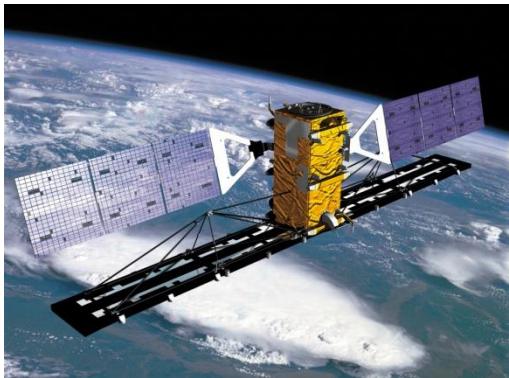
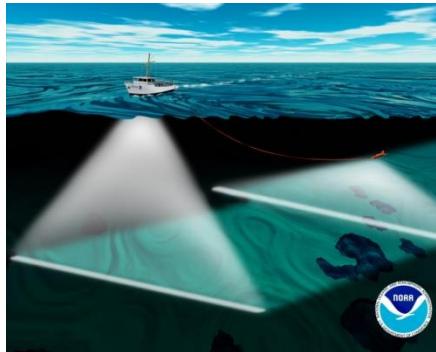
1960 – începe *era* digitală

1970 – DSP

1980 – crește scara de integrare

1990 – the sky is the limit

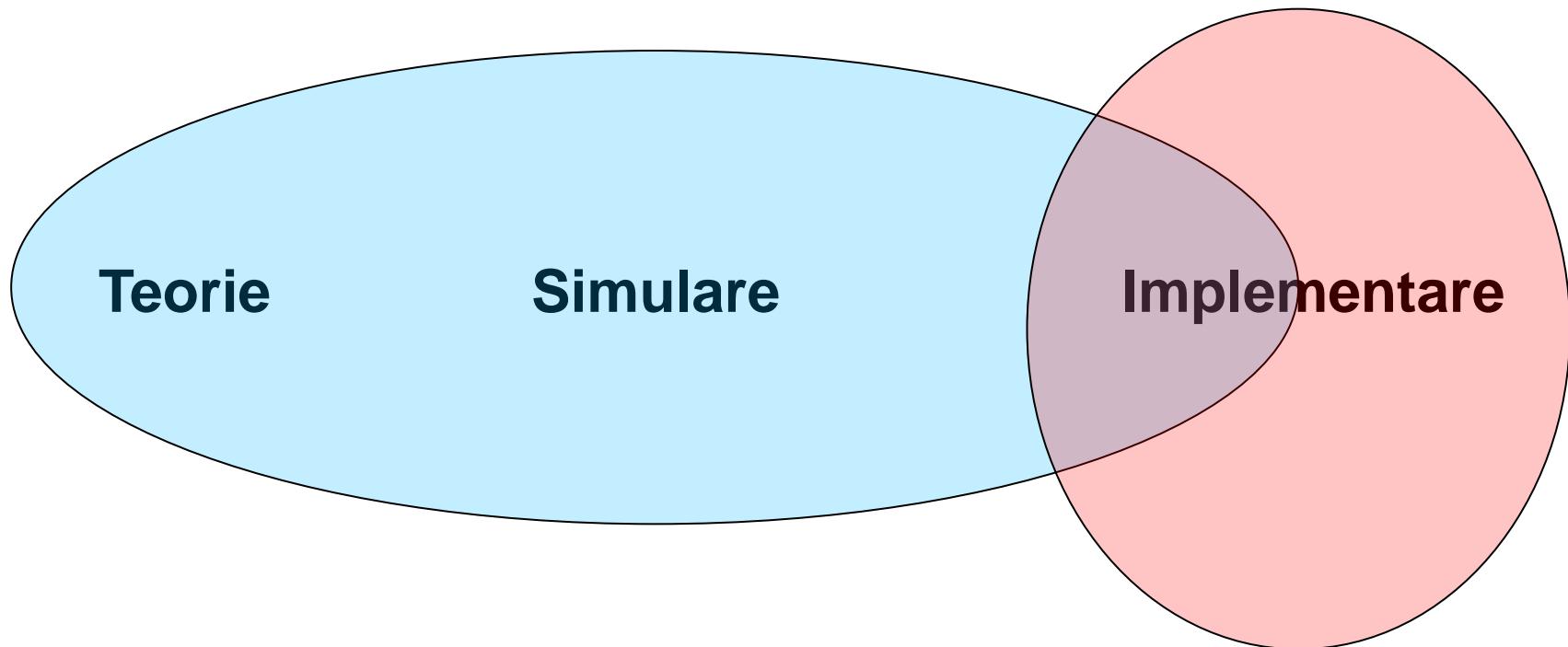
Istoric

De ce PNS?

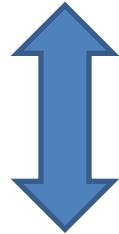
Pentru că există!

Pentru că este un domeniu omniprezent!

Structura cursului

Semnale și sisteme continue

Semnale și sisteme discrete

Structura cursului

- Eșantionarea și prelucrarea multirată
- Transformata Fourier Discretă, transformata Fourier rapidă
- Răspunsul în frecvență al sistemelor numerice.
- Filtre FIR, IIR (descriere, proiectare)
- Analiza semnalelor
 - semnale elementare (continue și discrete)
 - reprezentarea semnalelor cu ajutorul TL, TF, TFD, ...
- Analiza sistemelor
 - sisteme analogice și sisteme numerice
 - proprietățile sistemelor
 - sisteme liniare și invariante, conoluția și corelația
 - răspunsul în frecvență al sistemelor analogice

Bibliografie

- Oppenheim, Alan si A. S. Willsky. **Signals and Systems**. Prentice Hall, 1982.
- Mateescu, A. s.a. **Semnale si sisteme**, Editura Teora, Bucureşti, 2001.
- Serbanescu, A., Radoi Emanuel, Radu Ionut. **Prelucrarea numerica a semnalelor. Îndrumar de laborator**. Editura Academiei Tehnice Militare Bucureşti, 2001.
- Woon-Seng Gan, Sen M. Kuo. **Embedded Signal Processing with the Micro Signal Architecture**. IEEE Press, 2007.

Bibliografie

Internet:

Signals and Systems (MIT. OCW)

(Oppenheim)

[http://ocw.mit.edu/resources/res-6-007-signals-and-systems-spring-2011/introduction//](http://ocw.mit.edu/resources/res-6-007-signals-and-systems-spring-2011/introduction/)

Digital Signal Processing (MIT. OCW)

(Oppenheim)

<http://ocw.mit.edu/resources/res-6-008-digital-signal-processing-spring-2011/>

Precondiții de accesare a cursului

- Algebră
- Analiză matematică
- Matematici speciale
- Trigonometrie

- Numere complexe
- Transformata Fourier, LaPlace, Z,
- Serii
- Spații vectoriale, operații cu vectori
-

Contact

- **Toma Ștefan-Adrian**
- **stefan.toma@mta.ro**
- **MSTeams**
- **Consultări – luni, joi – 14:30 – 15:00 (sau oricând avem timp)**

Notare

- **Teste scrise/online – curs 50% (3, unul în sesiune).**
- **Laborator – 50 % (1 proiect și 1 test).**
- **Degrevare test laborator și/sau proiect pentru realizarea de proiecte și participarea la concursuri din tematica cursului (ex. IEEE Signal Processing Cup, Kaggle).**

Întrebări

